

Asia: VM102:00/2017 VM/1846/03.01.00/2018

## **Lausuntopyyntö hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi sähköisestä laskutuksesta**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Hansel Oy:ltä lausuntoa yllä mainitusta lakiluonnoksesta. Hanselin lausunto liittyy lähinnä esityksen soveltamisalaan, pakollisuuteen sekä esitetyn uudistuksen vaikutuksiin julkisten hankintojen läpinäkyvyyden, jäljitettävyyden ja analysointimahdollisuuksien kannalta.

#### Soveltamisala

Ehdotus lain asettaman velvollisuuden laajentamisesta koskemaan myös kansallisen kynnsarvon ylittävien hankinta- ja käyttöoikeussopimusten perusteella lähetettäviä laskuja on kannatettava. Kuitenkin, päinvastoin kuin hallituksen esityksessä esitetään, olisi sähköisten laskujen lähettäminen säädettävä pakolliseksi.

Suuri määrä hankintoja jää kuitenkin sekä EU- että kansallisten kynnsarvojen alle. Myös näissä niin sanotuissa pienhankinnoissa tulisi pyrkiä sähköiseen laskutukseen. Kansallisesti sähköinen laskutus tulisi siis olla pakollista myös kansalliset kynnsarvot alittavissa hankinnoissa. Kun hankintayksikkö tai toimittaja siirtyy sähköiseen laskutukseen, ei ole mielekästä ylläpitää kahta rinnakkaista prosessia laskujen käsittelyn tai lähettämisen osalta.

Lain soveltamisalan ulottaminen myös pienhankintoihin olisi tärkeää myös tilastoinnin sekä tiedolla johtamisen kannalta. Näitä näkökulmia silmällä pitäen olisi tärkeää pyrkiä siihen, että kaikista laskuista olisi saatavilla tiedot rakenteellisessa, analysoinnin mahdollistavassa muodossa, minkä sähköinen laskutus mahdollistaa.

Koska 100 prosentin kattavuuden saavuttaminen voi olla haasteellista, voisi samanlainen rajausta, joka Saksassa on implementoitu, olla perusteltu. Eli lakia ei sovellettaisi laskuihin, jotka perustuvat esimerkiksi enintään 1000 euron arvoisiin hankintoihin.

## Vaikutukset julkisten hankintojen läpinäkyvyyteen

Kuten esityksen perusteluissa todetaan, siirtyminen sähköiseen laskutukseen parantaa julkisten varojen käytön läpinäkyvyyttä ja jäljitettävyyttä sekä vähentää virheiden riskiä. Sähköinen laskutus on myös yksi harmaan talouden torjunnan keino. Perusteluissa mainitaan kuitenkin myös sellaisen tilastotiedon puute, mikä mahdollistaisi hankintayksiköille tulevien laskujen erottelun kansalliset kynnysarvot ylittäviin ja EU-kynnysarvot ylittäviin sopimuksiin. Sähköiseen laskutukseen siirtyminen yhdessä sen kanssa, että yhden hankintakokonaisuuden jäljittäminen alusta loppuun olisi mahdollista, mahdollistaisi käytännössä myös tällaisen tilastotiedon luomisen.

Sähköisten laskujen tietosisältö on keskeistä myös hankintojen johtamisen kannalta. Sähköisten laskujen tietosisältöä tulisi pystyä analysoimaan ja muodostamaan siitä hankintojen seurannan kannalta keskeisiä raportteja. Jotta lasku voidaan yhdistää sitä edeltäneisiin tilaus- ja hankintavaiheisiin, tulisi laskulla antaa tunnistetiedot tilauksesta ja sopimuksesta, joita se koskee, mutta myös näitä edeltäneen kilpailutusvaiheen tunnistetiedot.

Hankintojen ilmoitusjärjestelmää, Hilmaa, ollaan uusimassa. Tässä yhteydessä ilmoitusjärjestelmään voitaisiin rakentaa hankinnalle tunnistetiedot, joita voitaisiin käyttää myös sähköisessä laskutuksessa. Hankintayksiköiden tulisi vaatia toimittajia sisällyttämään tämä tunniste aina sähköisille laskuille, jolloin hankinta-, sopimus- ja laskutusketjusta saataisiin läpinäkyvä. Tämä edistäisi kilpailuttamisveloitteen noudattamista sekä helpottaisi hankinta- ja talousprosessien sisäistä ja ulkoista valvontaa.

## Muuta

Hansel näkee potentiaalisena haasteena sen, ettei verkkolaskuosoitteistosta ole kunnollista rekisteriä. Luontevinta olisi, että rekisterin omistaja ja ylläpitäjä olisi jokin viranomaisen. Toinen haaste tähän liittyen on osoitteiston ajantasaisuuden takaaminen. Yksi mahdollisuus olisi velvoittaa verkkolaskuoperaattorit antamaan tiedot rekisteriä ylläpitävälle viranomaiselle.

Kiinnitämme huomiota myös siihen haasteeseen, joka aiheutuu hankintayksiköille monien lyhyiden samaa aihepiiriä koskevien lakien samankaltaisten veloitteiden noudattamisesta. Esitämme

harkittavaksi voisiko sähköistä laskutusta koskevat säännökset sisällyttää kaupallisten sopimusten maksuehtoja koskevaan lakiin, jonka soveltamisalassa hankintayksiköt ovat.

Kannatamme myös rakenteellisessa muodossa olevan sähköisen kuitin käyttöönottoa. Tämän osalta pätee samat avoimuuteen ja digitalisaatioon liittyvät perustelut kuin sähköisten laskujen osalta.

Koivusaari Kirsi  
Hansel Oy